

Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach bankowych za okres od lipca do grudnia 2014 r. (cz. II)

MIROSŁAW BĄCZYK

Obligacje. Przewłaszczenie rzeczy ruchomych jako zabezpieczenie wierzytelności z obligacji

Nie istnieją ograniczenia co do rodzajów zabezpieczenia wierzytelności wynikających z obligacji, toteż nie jest wykluczone przewłaszczenie rzeczy ruchomych. O „wydaniu” obligacji zdematerializowanych można mówić w chwili dokonania odpowiedniego zapisu na rachunku papierów wartościowych [postanowienie SN z 26.09.2014 r. (IV CSK 711/13), niepubl.].

Ta nieoryginalna i oczywista teza SN sformułowana została w związku z postępowaniem o zniesienie współwłasności kilku podmiotów (gazociągu wysokiego ciśnienia). Uczestnicy postępowania powoływali się na własność tych urządzeń, uzyskaną na mocy przewłaszczenia jako formy zabezpieczenia wykupu nabytych obligacji zdematerializowanych na okaziciela, wyemitowanych przez emitenta-uczestnika postępowania działowego. W celu zabezpieczenia wierzytelności z tytułu obligacji emitent (spółka akcyjna) przeniosła „na każdego z obligatariuszy własność objętych wnioskami elementów i odcinków sieci gazowej, z zastrzeżeniem, że zostaną one we władaniu spółki do czasu wykupu obligacji serii A, a każdy z obligatariuszy, który nie otrzyma zapłaty za obligacje (...), będzie uprawniony do przejęcia na własność przedmiotu zabezpieczenia”. W sprawie tej rozważano m.in. ważność wspomnianych umów przewłaszczenia. Zapłata za obligacje nastąpiła „w formie kompensaty wzajemnych wierzytelności”.

SN trafnie wyjaśnił, że zabezpieczeniem wierzytelności wynikających z obligacji może być też przewłaszczenie rzeczy ruchomych stanowiących własność emitenta. Emitent wystosował indywidualne oferty nabycia obligacji do poszczególnych obligatariuszy. Zabezpieczenia takie powinny powstać najpóźniej w chwili „wydania” obligacji zdematerializowanych obligatariuszom.